

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μαρία Αργυρίου
Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη
Μαρία Μαγαλιού

Μουσική

Β' Δημοτικού

ΒΙΒΛΙΟ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μαρία Αργυρίου   Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη   Μαρία Μαγαλιού

ΜΟΥΣΙΚΗ Β΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΒΙΒΛΙΟ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Μαρία Αργυρίου, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16 – Μουσικοπαιδαγωγός
Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη, Μουσικοπαιδαγωγός
Μαρία Μαγαλιού, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16 – Μουσικοπαιδαγωγός

Λελούδα Στάμου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης,
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Κωνσταντίνος Πατσαντζόπουλος, Σχολικός Σύμβουλος Μουσικής
Ανδρέας Πριονάς, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16 – Μουσικοπαιδαγωγός

Γεωργία Κολόκα, Γραφίστρια

Μαίριτα Κλειδωνάρη, Φιλολόγος

Αθανάσιος Παπαζαρήs, Μόνιμος Πάρεδρος, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Βασίλης Μητρόπουλος, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16
Νίκος Παπαθανασίου, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16
Γιώργος Αβραμίδης, Ηχολήπτης

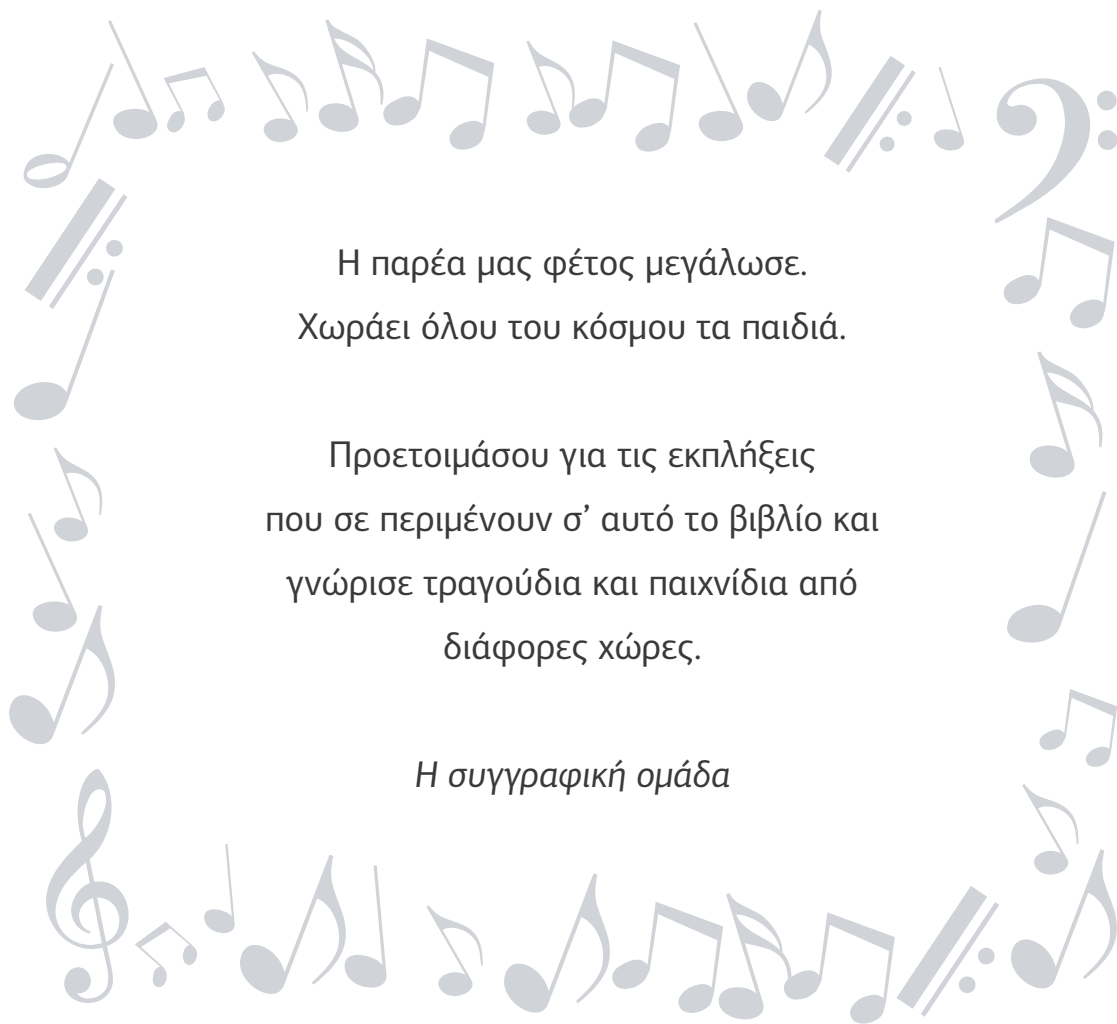
Κατερίνα Βερούτσου, Εικονογράφος

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πρόλογος.....	4
Κεφάλαιο 1: Με τα φτερά του ήχου.....	7
Κεφάλαιο 2: Έλα κι εσύ, με τη γλυκιά φωνή!.....	8
Κεφάλαιο 3: Το σαλιγκάρι.....	9
Κεφάλαιο 4: Μ' ένα τσαμπί σταφύλι... όλοι φίλοι.....	10
Κεφάλαιο 5: Βρέχει τραγούδια!.....	11
Κεφάλαιο 6: Μια τρομπέτα... θυμάται.....	12
Κεφάλαιο 7: Σε ρωτώ κι απαντάς.....	13
Κεφάλαιο 8: Βάζω τις νότες, παίζεις τη μουσική;.....	14
Κεφάλαιο 9: Του κόσμου τα κελαηδίσματα.....	15
Κεφάλαιο 10: Έλα να χορέψουμε βαλς.....	16
Κεφάλαιο 11: Πινιάτες.....	17
Κεφάλαιο 12: Τα ελάφια του Αϊ-Βασίλη.....	18
Κεφάλαιο 13: Ένα σακούλι δώρα.....	19
Κεφάλαιο 14: Χιόνι... χιόνισε!.....	20
Κεφάλαιο 15: Απ' τα ψηλά στα χαμηλά!.....	21
Κεφάλαιο 16: Μαγικός καθρέφτης.....	22
Κεφάλαιο 17: Πιερότοι και κολομπίνες.....	23
Κεφάλαιο 18: Χορεύω στον ρυθμό σου.....	24
Κεφάλαιο 19: Χρώματα και σχήματα.....	25
Κεφάλαιο 20: Μου το 'πε η άνοιξη.....	26
Κεφάλαιο 21: Χελιδονάκι, πέταξε!.....	27
Κεφάλαιο 22: Ταξίδι στην... Πασχαλινοχώρα!.....	28
Κεφάλαιο 23: Τραγούδια από... κούνια!.....	29
Κεφάλαιο 24: Στο μαγαζί του ρολογά.....	30
Κεφάλαιο 25: Ο γύρος του κόσμου.....	31
Ηχοϊστορίες.....	33
Παράρτημα.....	45
Μουσικό γλωσσάρι.....	47
Ακούγοντας μουσική... στο μάθημα!.....	50

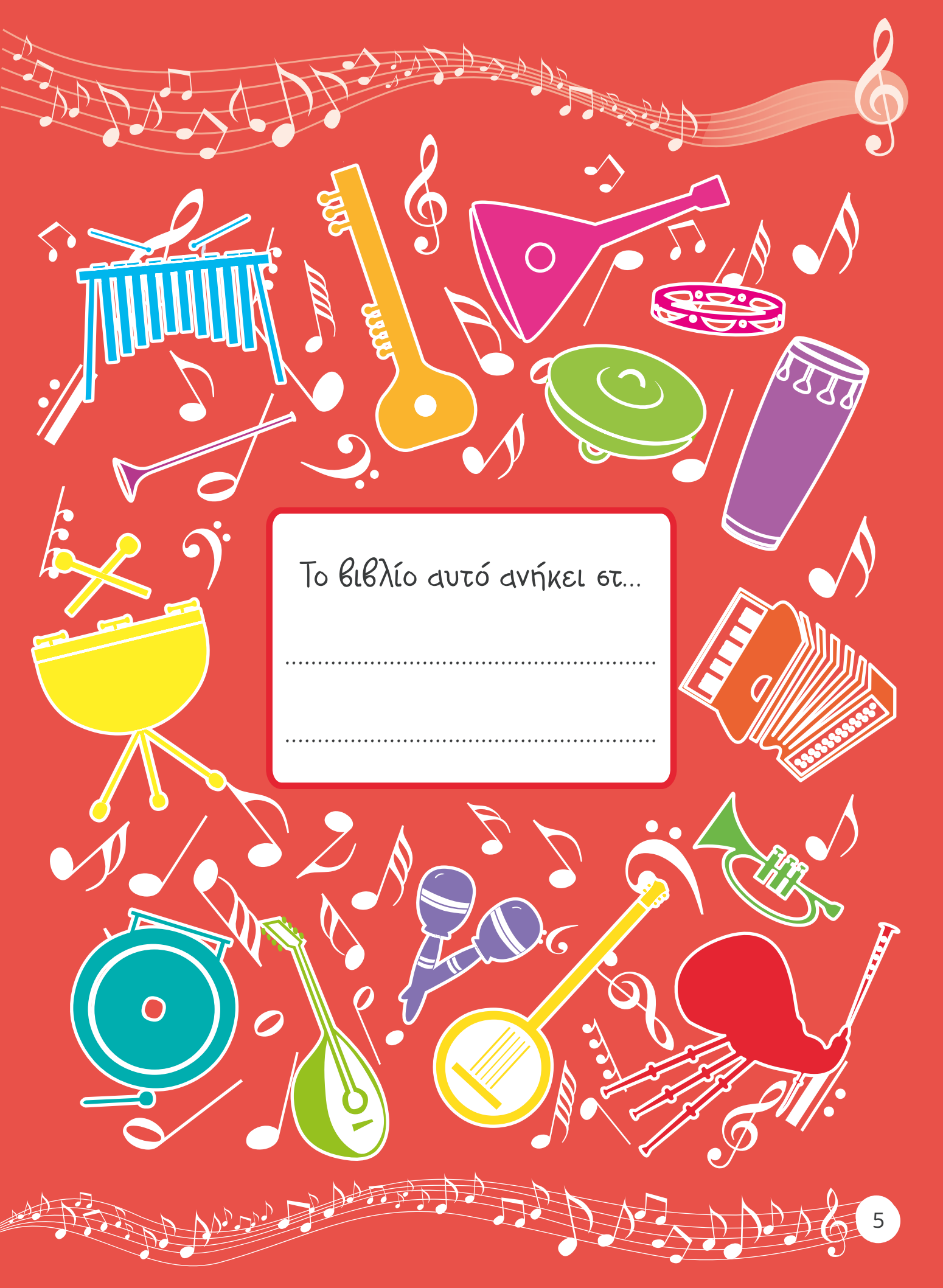

Η παρέα μας φέτος μεγάλωσε.
Χωράει όλου του κόσμου τα παιδιά.

Προετοιμάσου για τις εκπλήξεις
που σε περιμένουν σ' αυτό το βιβλίο και
γνώρισε τραγούδια και παιχνίδια από
διάφορες χώρες.

Η συγγραφική ομάδα

Το βιβλίο αυτό ανήκει στ...

.....

.....

Με τα φτερά του ήχου

Έλα

Έλα κι εσύ, με τη γλυκιά φωνή!

Το σαλιγκάρι

Σαλιγκάρι

Στίχοι, μουσική: Πολυξένη Ματέυ

Σαλιγκάρι, σαλιγκάρι,
έβγα στο χορτάρι.

Βγάλ' τα κερατάκια σου.
Πού 'ν' τα ποδαράκια σου;

Δεν έχω ποδαράκια,
μόν' έχω κερατάκια
και σπιτάκι κουβαλάω
όπου στέκω κι όπου πάω.

Αααα!!!

Μ' ένα τραμπί σταφύλι... όλοι φίλοι

The image shows two musical staves with cartoonish notes. The first staff has a sign with the number 5 on the left and a sign with the number 7 on the right. The notes are green and yellow, with smiling faces. The lyrics are written below the notes.

Staff 1: 5 Τι -τι -τι Τι -τι

Staff 2: Τι -τι -τι Τι -τι Τι -τι 7

Βρέχει τραγούδια!

Μια τρομπέτα... θυμάται

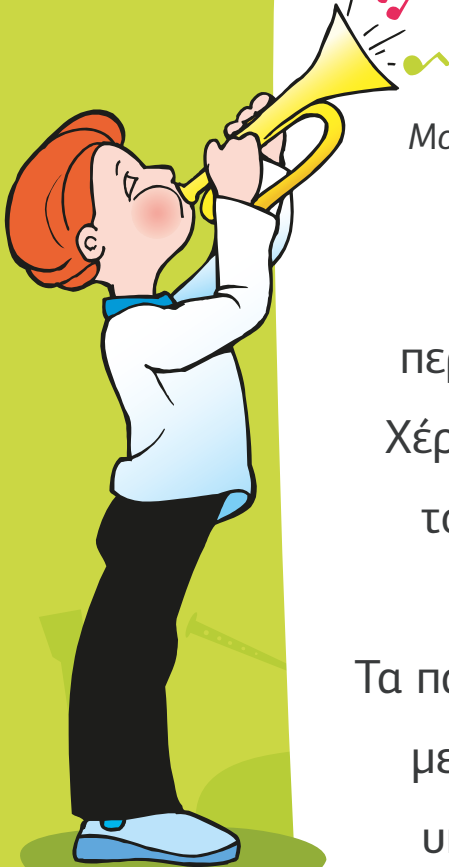
Παρέλαση

Στίχοι: Ρ. Δερέμπεη

Μουσική: Κ. Πατσαντζόπουλος

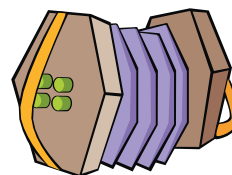
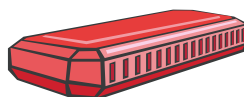
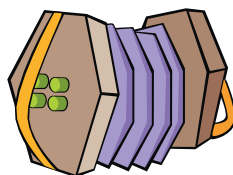
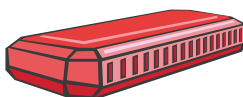
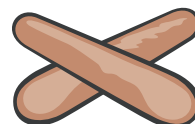
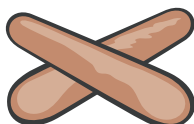
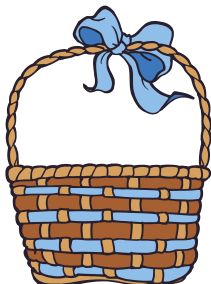
Ένα-δύο, ένα-δύο
περπατάμε στο σχολείο.
Χέρι μπρος και χέρι πίσω,
το κορμί κρατάω ίσιο.

Τα παιδάκια στη γραμμούλα,
με γαλάζια σημαιούλα,
υπερήφανα περνούμε
και τους ήρωες τιμούμε.

Σε ρωτάω κι απαντάς

Μορφή ΑΒ

Βάζω τις νότες, παίζεις τη μουσική;

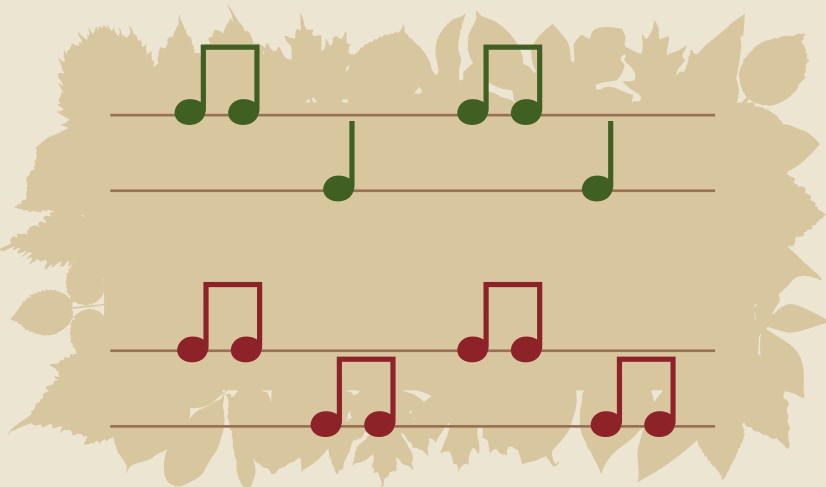
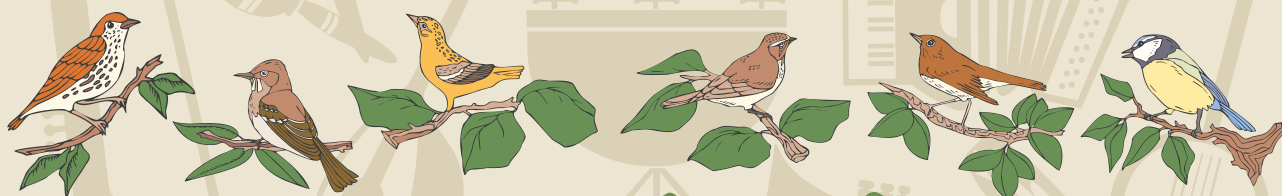
The central white board contains the following content:

Π	Ι	Π	Ι
τι - τι	τα	τι - τι	τα
ντιν - ντιν	νταν	ντιν - ντιν	νταν

At the bottom of the board, a sheep with a yellow bell around its neck and a black and white cow with a yellow bell around its neck are standing on a green field. A smiling sun is in the top right corner of the board's background.

Του κόσμου τα κελαηδίσματα

Έλα να χορέψουμε βαλς

Πινιάτες

La piñata

Μεξικάνικο τραγούδι

Τα Χριστούγεννα στο Μεξικό
τις πινιάτες θα κρεμάσουμε
και με βήμα όλοι ρυθμικό
για ελάτε να τις σπάσουμε!

Τις πινιάτες σπάσε και τα δώρα πιάσε.
Χόρεψε και γέλα, στη γιορτή μας έλα!

Τα ελάφια του Αϊ-Βασίλη

Καλά Χριστούγεννα!
Merry Christmas!
Joyeux Noël!

Feliz Natal!
Gezuar Krishtlindjen!
Cestitamo Bozic!
Feliz Navidad!

Frohe Weihnachten!
Wesolych Swiat Bozego Narodzenia!
С Наступающим Рождеством!
Buon Natale!

Ένα βακούλι δώρα

Τα κάλαντα θε
να σας πω...

... με τη γλυκιά
φωνή μου...

... κι εσείς να με
φιλέψετε...

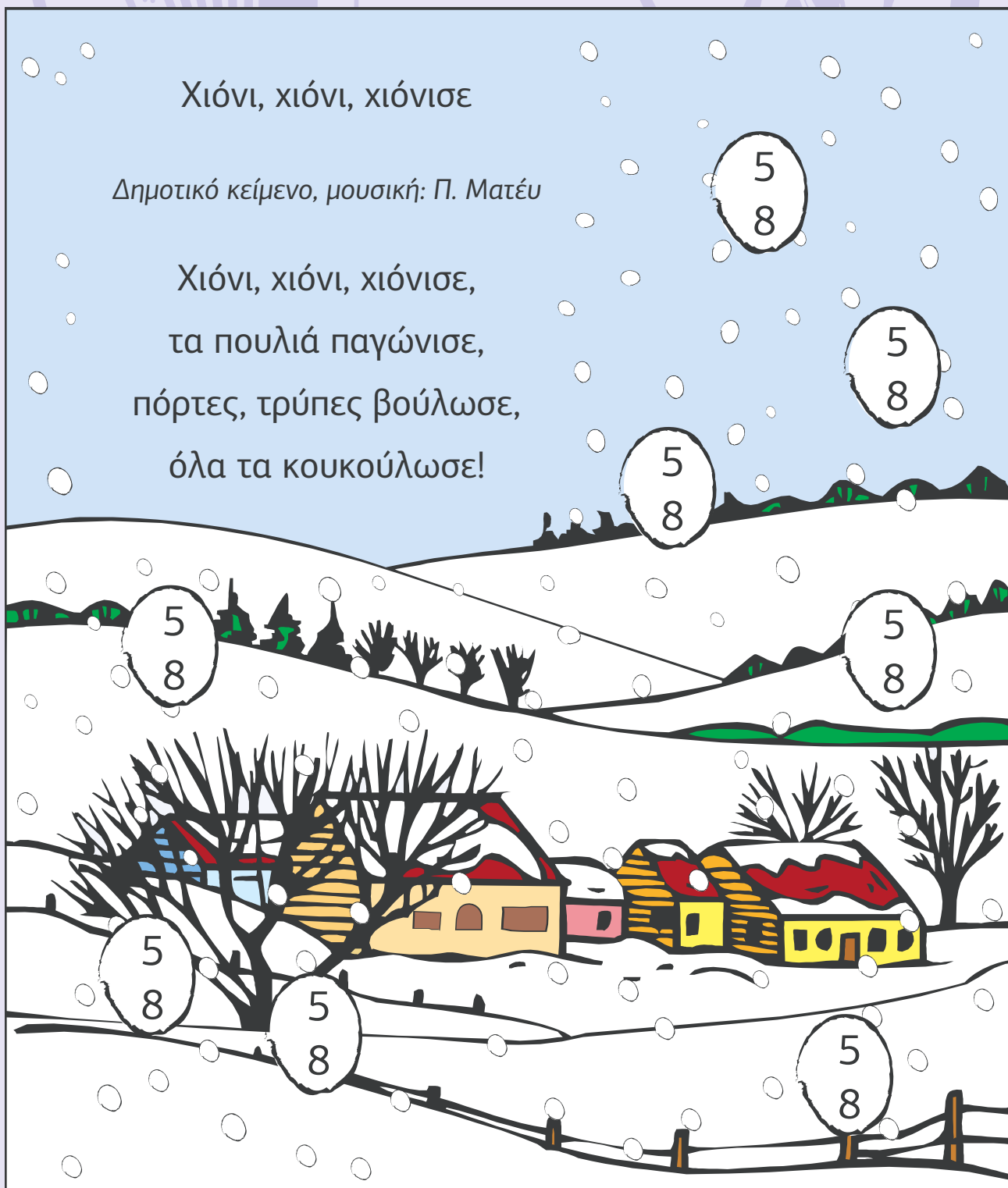

Χιόνι... χιόνιβε!

Χιόνι, χιόνι, χιόνισε

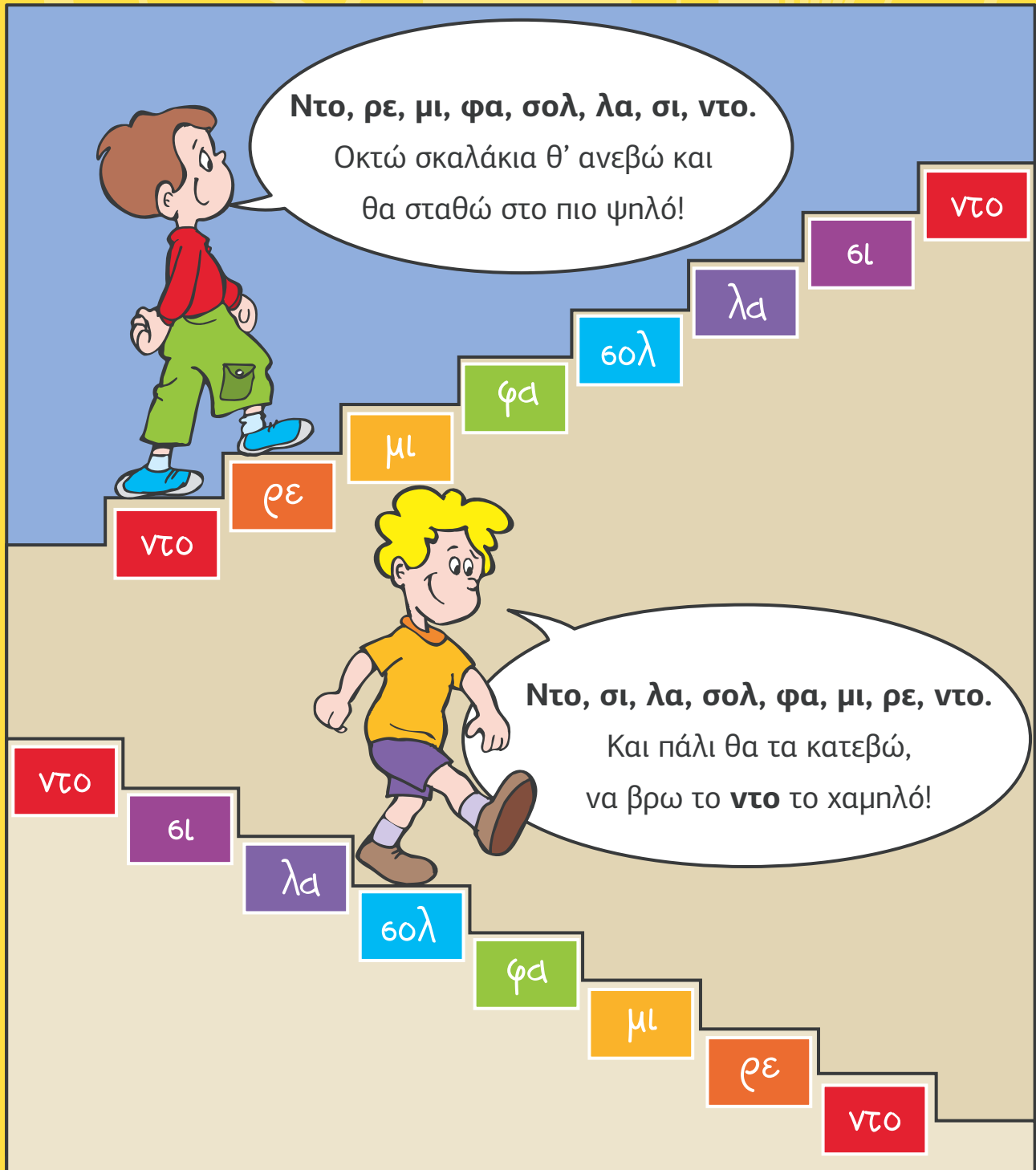
Δημοτικό κείμενο, μουσική: Π. Ματέυ

Χιόνι, χιόνι, χιόνισε,
τα πουλιά παγώνισε,
πόρτες, τρύπες βούλωσε,
όλα τα κουκούλωσε!

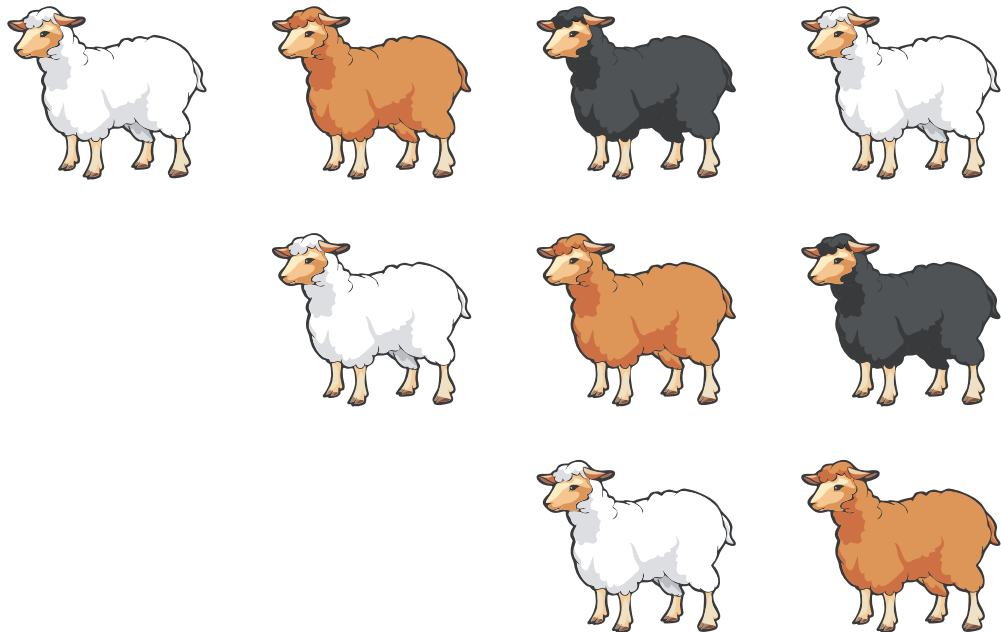
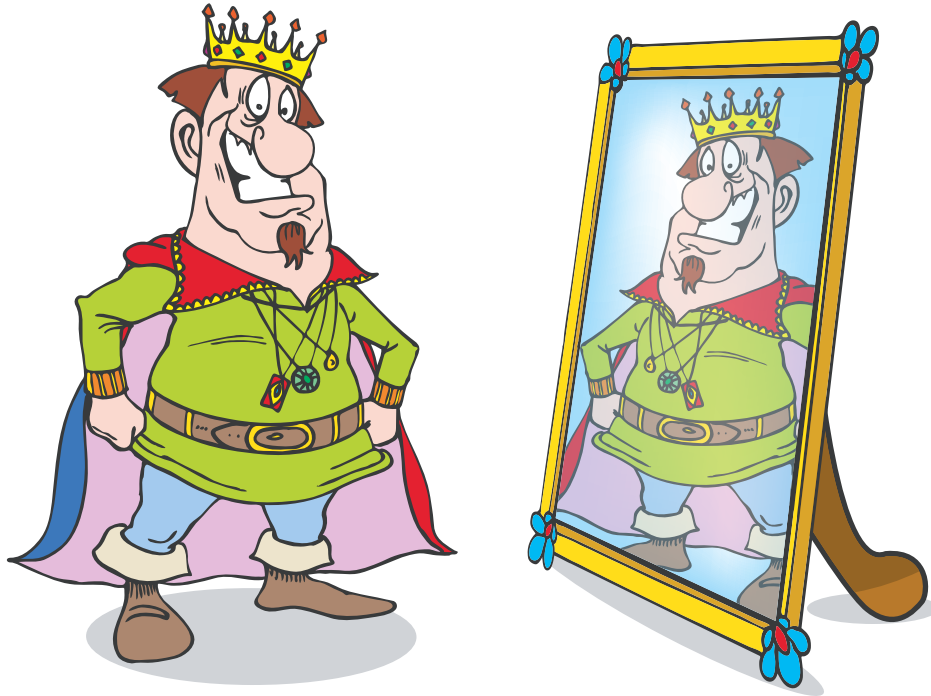

Απ' τα ψηλά στα χαμηλά!

Στίχοι, μουσική: Ν. Ατέσογλου

Μαγικός καθρέφτης

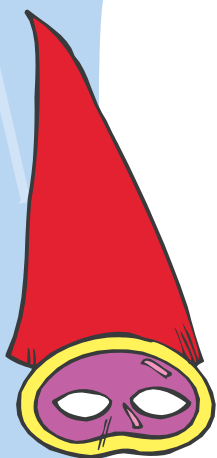

Πιερότοι και κολομπίνες

Έρθε το καρναβάλι,
ήρθε η Αποκριά.
Κάθε παιδάκι πάλι, πάλι
κάνει τον μασκαρά!

Στίχοι, μουσική: Ν. Ατέσογλου

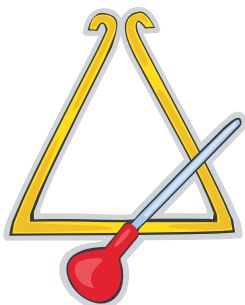

Χορεύω στον ρυθμό σου

Χρώματα και σχήματα

3
4

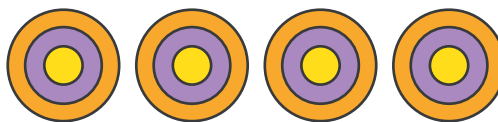
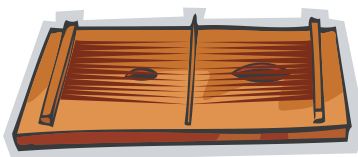
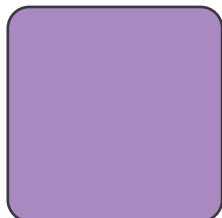
3
4

Τα τα τα

Τα τα τα

4
4

4
4

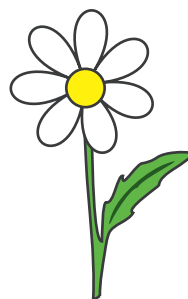
Τα τα τα τα

Τα τα τα τα

Μου το 'πε η άνοιξη

5 / 8

7 / 8

2 / 4

3 / 4

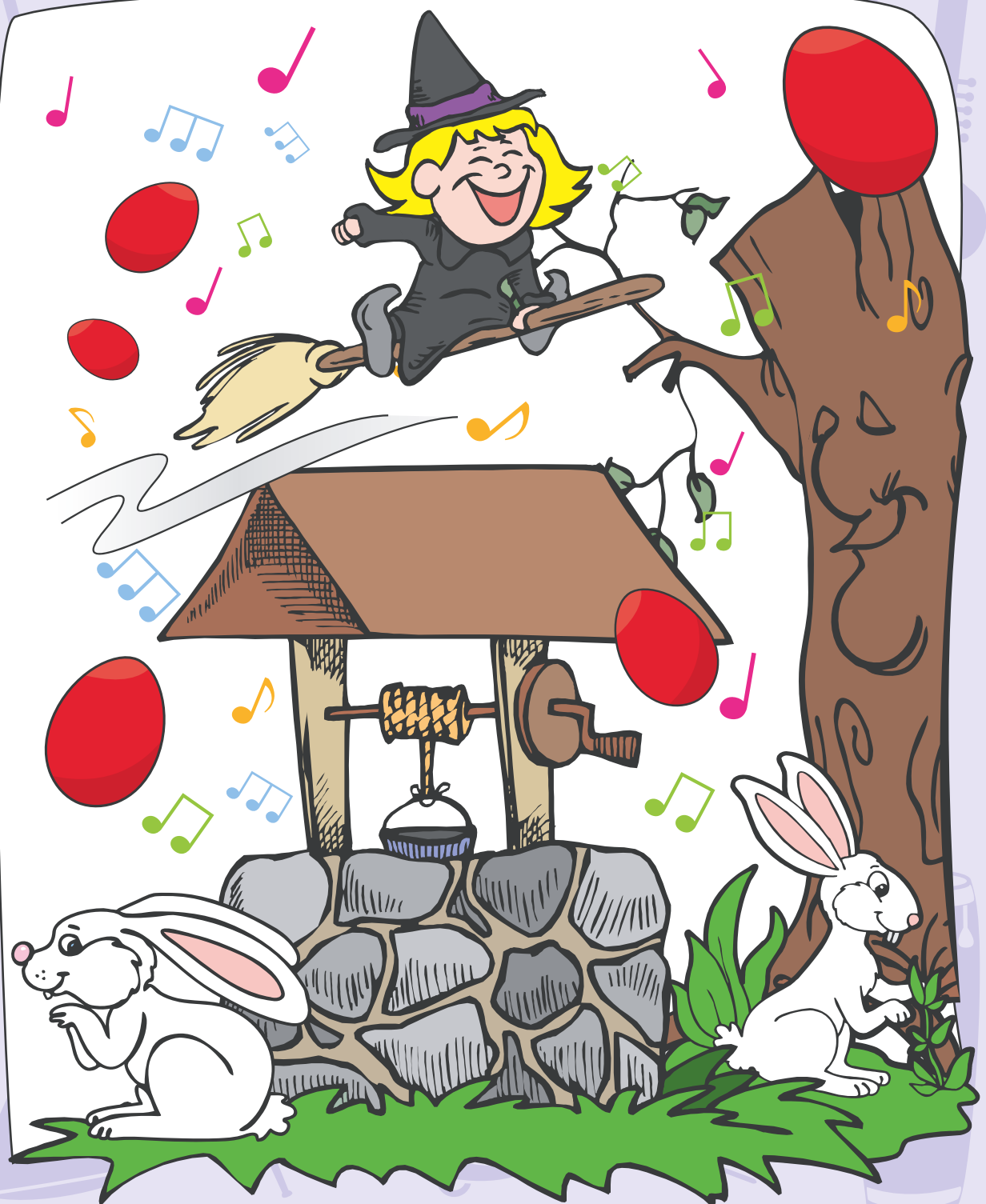

4 / 4

Χελιδονάκι, πέταξε!

Ταξίδι στην... Πασχαλινοχώρα!

Τραγούδια από... κούνια!

Τι σημαίνουν οι λέξεις:

γανvum ninni (μικρό παιδί στα Τουρκικά), ребенок (μωρό στα Ρωσικά), copilaș (μωρό στα Ρουμανικά), baba (μωρό στα Αφρικανικά), foshnja (μωρό στα Αλβανικά), μωρόν (μωρό στην κυπριακή διάλεκτο), culcă (κοιμήσου στα Ρουμανικά).

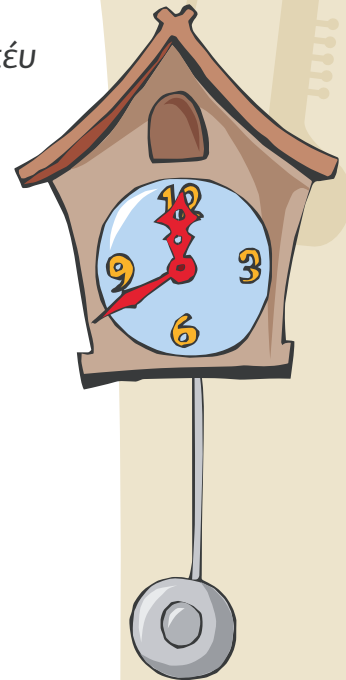
Στο μαγαζί του ρολογά

Στο μαγαζί του ρολογά

Στίχοι, μουσική: Άννα και Πολυξένη Ματέυ

Στο μαγαζί του ρολογά,
τικ τακ, τικ τακ
μια μέρα μπήκαμε κρυφά.
Τικ τακ, τικ τακ.

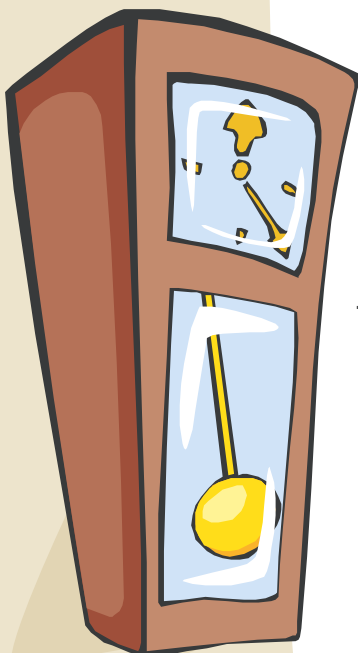

Ρολόγια βρήκαμε πολλά,
τικ τακ, τικ τακ
χτυπούσαν όλα ρυθμικά.
Τικ τακ, τικ τακ.

Τα πιο μεγάλα και χοντρά,
τικ τακ, τικ τακ
χτυπούν αργά και δυνατά.
Τικ τακ, τικ τακ.

Τα πιο μικρά, πιο βιαστικά,
πιο σιγανά, πιο ελαφρά.
Τικ τακ, τικ τακ, τικ τακ, τικ τακ.

Και τα ηλεκτρονικά,
τικ τακ, τικ τακ
προχωράνε σιωπηλά...
Τικ τακ, τικ τακ.

Ο γύρος του κόσμου

Ο Τομ Τριτόμ κι η πολιτεία που ήταν χωρισμένη στα δύο*

Διασκευή: Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν μια πολιτεία χωρισμένη στα δύο από ένα ποτάμι. Οι κάτοικοι, μετά από **έναν μεγάλο καβγά** (θυμωμένες φωνούλες), αποφάσισαν να **γκρεμίσουν** το πέτρινο γεφύρι που ένωνε την πολιτεία (κλάβες, πιατίνια, μολύβια που πέφτουν στο πάτωμα). Έτσι, οι μισοί ζούσαν στη μια μεριά του ποταμού κι οι άλλοι μισοί στην άλλη μεριά.

Όμως, τα παιδιά της πολιτείας ήταν **θλιμμένα** (σκόρπιες νότες πάνω στο μεταλλόφωνο), γιατί πάνω σ' εκείνο το γεφύρι **έπαιζαν τα πιο ωραία παιχνίδια τους** (σε μικρές ομάδες τα παιδιά παίζουν γνωστά παιχνίδια). Σαν να μην έφταναν όλα αυτά, δυο

* Μπουλιώτης, Χ. (1999). Ο Τομ Τριτόμ κι η πολιτεία που ήταν χωρισμένη στα δύο. Αθήνα: Πατάκης.

πράγματα έγιναν αμέσως μετά το γκρέμισμα του γεφυριού: από τη μια **σταμάτησαν όλα τα ρολόγια** που έδειχναν την ώρα (ομάδα που μιμείται ρολόγια) και από την άλλη οι κάτοικοι **ίσα που μπορούσαν να ψιθυρίσουν**. Τίποτα δεν ήταν όπως πριν.

Τα σχολεία, τα θέατρα έκλεισαν... και τα παιδιά δεν ξεφώνιζαν στους δρόμους. Τίποτα δε γινόταν πια στην ώρα του. Έτσι κυλούσαν τα χρόνια, μέχρι που κάποτε **γεννήθηκε** στη μια μεριά (μιμούμαστε το μωρό, το ταχτάρισμα, το νανούρισμα) ένα αγόρι, ο Τομ, που **μπορούσε να μιλάει**. Όταν έγινε εφτά χρονών, ο Τομ άρχισε ξαφνικά να... λέει την ώρα! Όλοι τότε **τον ρωτούσαν** (ψιθυριστά): **«Τι ώρα είναι;»**.

— Τομ, τι ώρα είναι; Πρέπει να πάω και στον γιατρό (ψιθυριστά, βραχνά).

— Η ώρα είναι έξι.

— Σε λίγο φεύγω για ταξίδι, πες μου την ώρα (ψιθυριστά, με τρέμουλο).

— Η ώρα είναι οχτώ.

Έτσι, ο Τομ αποφάσισε να λύσει το πρόβλημα με την ώρα κρεμώντας στον λαιμό του ένα **ταμπούρλο**, για να διαλαλεί τον χρόνο. Κάθε μία ώρα έβγαινε στον δρόμο και **χτυπώντας το ταμπούρλο διαλαλούσε δυνατά: «Η ώρα είναι έξι!», «Η ώρα είναι εφτά!»**.

Τότε ο Τομ σκέφτηκε πως θα ήταν χρήσιμος και στην άλλη πολιτεία. Γι' αυτό προτιμούσε **να φωνάζει την ώρα** στην όχθη του ποταμού, ώστε να τον ακούν και οι απέναντι. Με τον καιρό δεν άντεξε και πέρασε στην άλλη μεριά, όπου όλοι ήδη τον γνώριζαν και τον αγαπούσαν. Γνώρισε κι ένα κοριτσάκι, που το έλεγαν Μαρία. Έγιναν φίλοι και από τότε έλεγαν μαζί την ώρα. **Εκείνη χτυπούσε το ταμπούρλο κι αυτός φώναζε**. Σιγά σιγά γνώρισε κι άλλα παιδιά από την άλλη πολιτεία. Έγιναν φίλοι, **παίζανε** μαζί και βάλανε σκοπό να ενώσουν τη χωρισμένη πολιτεία.

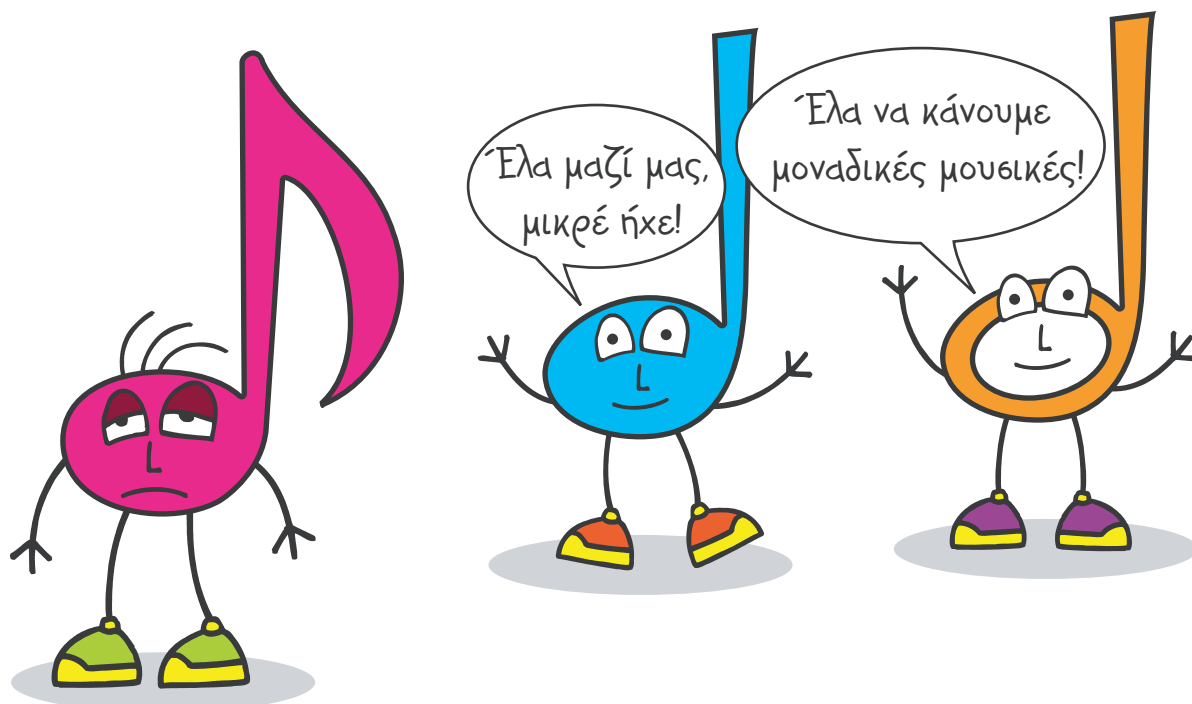
Μια μέρα ο Τομ κάθκε. Έλειψε τρεις μέρες κι όλοι ανησύχησαν... και στις δυο μεριές. Βγήκαν όλοι με λάμπες **στο δάσος** (ήχοι δάσους) να τον ψάξουν, αλλά, για να τον βρουν, **ο ένας μετά τον άλλο**, ξεχνώντας ότι δεν είχαν δυνατή φωνή, **άρχισαν να φωνάζουν με αγωνία: «Τοοοομ, Τοοομ, Τοοοοομ!»**.

Και επειδή τον έψαχναν όλοι μαζί, ενωμένοι, ξαναβρήκαν και την κανονική φωνή τους! **Πανηγύρισαν** (ζητωκραυγές) μόλις τον είδαν ξανά και **έχτισαν** όλοι μαζί ξανά το γεφύρι (χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Η Α ομάδα παίζει ♪ και η Β ομάδα παίζει ♫ με κλάβες, ταυτόχρονα).

Ο μικρός θλιμμένος ήχος*

Διασκευή: Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη

Μια μέρα ο πιο μικρούλης από την παρέα των ήχων ξέφυγε κι άρχισε να **κατρακυλάει** στο χορτάρι (*glissandi* στο μεταλλόφωνο, *lotos flute*). Ένας καινούριος άγνωστος κόσμος άρχισε να ξετυλίγεται μπροστά του, που δεν προλάβαινε να τον χορταίνει. **Έτρεχε ανέμελα** από εδώ και από εκεί, **τραγουδούσε, φώναζε, χαμογελούσε** στα λουλούδια, **μουρμούριζε** στο ποταμάκι (*αδειάζουμε ένα ποτήρι νερό σε ένα άλλο*), **έπαιζε** με τον ήλιο (*tremolo* στο πιατίνι) και τη σκιά των δέντρων του μεγάλου δάσους. Ήταν τόσο ευχαριστημένος και χαρούμενος από τη νέα του περιπέτεια, που χωρίς να το καταλάβει, ξεμάκρυνε πολύ και χάθηκε (νότες στο ξυλόφωνο ή στο μεταλλόφωνο, ξεκινώντας από τα ψηλά προς τα χαμηλά με *diminuento*).

* Ridout, A. (1987). *Little sad sound*. Wien: Ed. Yorke.

Άρχισε να φωνάζει τους φίλους του, όμως δεν του απαντούσε κανείς. Η ώρα περνούσε κι αυτός τρώμαζε όλο και πιο πολύ, καθώς κανείς δεν ερχόταν να τον αναζητήσει. Το σκοτάδι απλωνόταν σιγά σιγά κι αυτός λυπημένος σκεφτόταν: «Ίσως δεν υπάρχει κανείς που να μ' αγαπάει και να με χρειάζεται, αισθάνομαι τόσο μόνος».

Μελαγχόλησε τόσο, που ένα **δάκρυ κύλησε** από τα μάτια του (ποτηρόφωνο). Στο μεταξύ, κάπου στο λιβάδι, στην παρέα των ήχων κατάλαβαν πως έλειπε ο Μικρότερος.

— «Μμ... καλύτερα», έλεγε ο Μεσαίος, «μ' αυτή την τσιριχτή φωνή ήταν ώρες ώρες τόσο εκνευριστικός...» (παίζουμε στη μεσαία περιοχή του ξυλόφωνου).

— «Όλο προβλήματα μας προκαλούσε...», συνηγορούσε ένας από τους Χαμηλούς (παίζουμε στη χαμηλή περιοχή του ξυλόφωνου).

— «Καθόλου δεν τον χρειαζόμαστε», αποφάσισε ο Χαμηλότερος.

Κι άρχισαν **να στήνουν τα μουσικά παιχνίδια τους** (αυτοσχεδιασμοί στα μουσικά όργανα) παίζοντας όλοι μαζί σαν να μη συνέβαινε τίποτα. Κάτι όμως δεν τους πήγαινε. Κάτι δεν έδενε. Κάτι έλειπε... Κάτι τόσο da μικρό!

— «Είναι αυτός... είναι ο Μικρός που μας λείπει!», είπε ο **Μεσαίος** δειλά δειλά.

— «Τον χρειαζόμαστε σίγουρα», είπε ένας από τους **Μικρούς**, που είχε μείνει χωρίς παρέα...

— «Ναι, σίγουρα, αυτός λείπει!», συμφώνησε κι ο πιο **Χαμηλός**.

Έτσι, σιγά σιγά, όλοι παραδέχτηκαν πως χωρίς τον Μικρότερο δεν μπορούσαν να γίνουν όλοι μαζί μια μουσική. **Ξεκίνησαν** (σε τέμπο εμβρατηρίου) λοιπόν για το **δάσος** (ήχοι δάσους). Έψαχναν, φώναζαν με αγωνία και **όλο το δάσος αντηκούσε** από τα καλέσματά τους, ψιλά, μεσαία και χαμηλά, άλλα δυνατά, άλλα σιγότερα.

Ώσπου, ξάφνου, ο μικρούλης θλιμμένος ήχος εμφανίστηκε μπροστά τους (ήχος από ντέφι ή τρίγωνο). Και τόσο **θερμά τον καλωσόρισαν**, τόσες χαρές έκαναν, ώστε εκείνος ένιωσε πως ήταν το κέντρο του μουσικού κόσμου!

Κι η θλίψη του **σκορπίστηκε στον αέρα** και χάθηκε (σωλήνας ηλεκτρολόγου). Και **έπαιξαν όλοι μαζί χαρούμενη μουσική**, που δεν της έλειπε τίποτα, καθώς ήταν η πιο υπέροχη μουσική όλου του κόσμου!

Ο λυράρης κι η νεράιδα*

Διασκευή: Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα παλικάρι, ο Λάμπρος, ο οποίος το μόνο που ήθελε στη ζωή του ήταν να παίζει καλά τη **λύρα** (ηχητικό απόσπασμα λύρας). Τον έστειλε ο πατέρας του στον καλύτερο λυράρη, μα ο Λάμπρος γρήγορα ξεπέρασε τον δάσκαλο κι ήθελε να μάθει παραπάνω.

Σαν μεγάλωσε λιγάκι, ο πατέρας του τον έστειλε και στον δάσκαλο της πολιτείας, μα ούτ' εκείνος ήταν αρκετός για τον Λάμπρο. Ο πατέρας του θύμωσε και του είπε πως έπρεπε να βρει μια δουλειά και να αφήσει τη λύρα, μα ο Λάμπρος απάντησε πως θα γίνει λυράρης, αλλά ακόμα δεν ξέρει να παίζει όπως θέλει η καρδιά του. Έφυγε λοιπόν για να μάθει την τέχνη του.

Μετά από μέρες συνάντησε έναν γέροντα, που του είπε πως μόνο οι νεράιδες μπορούσαν να τον μάθουν να παίζει λύρα έτσι όπως ήθελε. Έπρεπε να πάει νύχτα στο δάσος, να βρει ένα σταυροδρόμι, εκεί να χαράξει έναν κύκλο, να σταθεί μέσα του και να μη βγει με τίποτα μέχρι το πρωί. Πράγματι, αυτό έκανε αμέσως. Όταν ήρθαν μεσάνυχτα, εμφανίστηκαν **οι νεράιδες που χόρευαν και τραγούδαγαν**. Ο Λάμπρος **έπαιζε τη λύρα του** και κρατιότανε να μη βγει να χορέψει μαζί τους. Εκείνες προσπαθούσαν να τον παρασύρουν κι αυτός έπαιζε αγέρωχος λύρα. Η πιο μικρή νεράιδα του ζήτησε τη λύρα για να παίζει. Έπαιξε, κι ο Λάμπρος μαγεύτηκε, μα δεν την άκουσε όταν τον προέτρεψε να βγει έξω από τον κύκλο, για να του μάθει την τέχνη της λύρας. Λίγο πριν ξημερώσει, οι νεράιδες το πήραν απόφαση κι εκεί που ετοιμάζονταν να φύγουν, η μικρή ζήτησε ένα αντάλλαγμα, για να τον μάθει να παίζει τη λύρα. Εκείνος έβγαλε έξω το μικρό του δαχτυλάκι. Η νεράιδα το έκοψε και έφυγε.

Ο Λάμπρος τότε άρχισε να παίζει και η πλάση γύρω του μαγεύτηκε. Από τότε έχουν να λένε, για όποιον παίζει επιδέξια τη λύρα, πως έμαθε την τέχνη στο σταυροδρόμι με τις νεράιδες.

* Παπαλουκά, Φ. (1967). «Ο λυράρης κι η νεράιδα», *στοιστορίες σαν παραμύθια*. Αθήνα: Αστήρ.

Πολίτης, Ν. (1904). «Ο λυράρης κι η νεράιδα», στο *Παραδόσεις*. Αθήνα: Ιστορική Έρευνα.

Στη συγκεκριμένη ηχοστορία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ηχητικά αποσπάσματα από την κρητική, ποιντική και πολιτική λύρα.

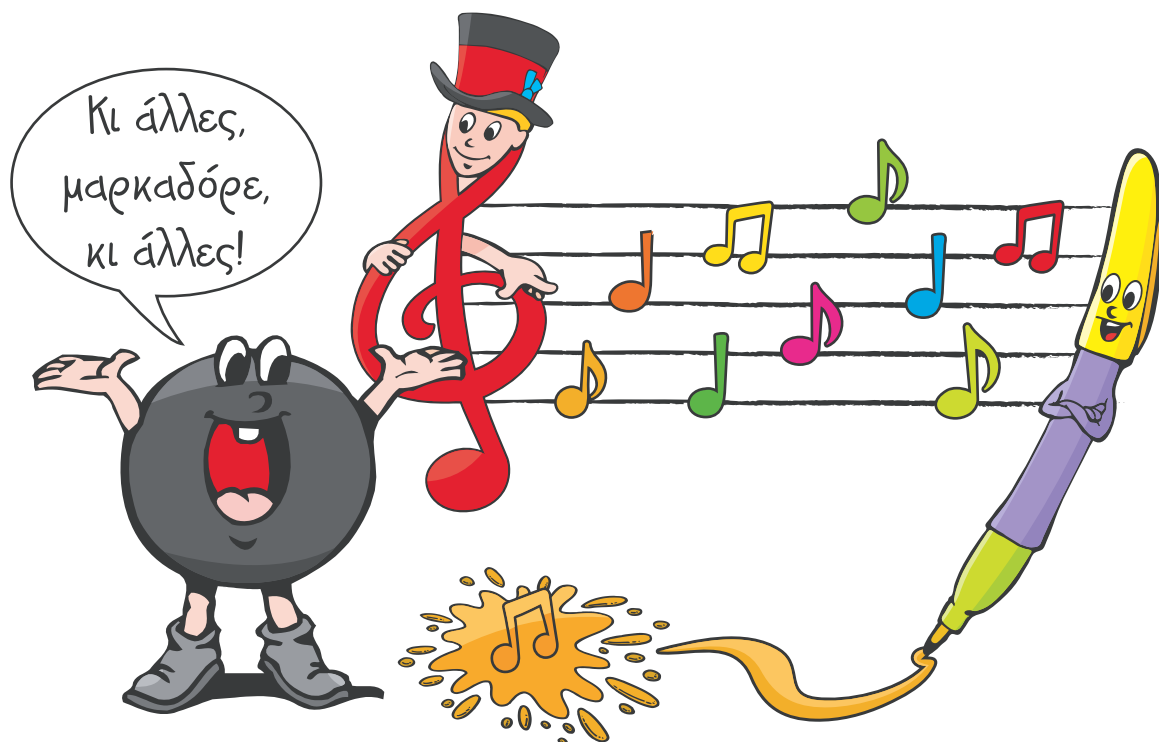

Ο πολύχρωμος μαρκαδόρος και η τελεία*

Διασκευή: Μαρία Αργυρίου

Μια φορά κι έναν καιρό ήτανε μια μαύρη τελεία. Κατοικούσε στη χώρα του κατάλευκου χαρτιού, μόνη της, κρεμασμένη στο κενό. Το μόνο που γνώριζε ήταν η σιωπή. Ξαφνικά μια μέρα ένιωσε κάτι παράξενο, που την έκανε να θέλει να κινηθεί. Ήταν ο άνεμος που φυσούσε απαλά και την έκανε να ζαλίζεται.

Σιγά σιγά όμως συνήθισε και της άρεσε. Έτσι, όταν ο άνεμος δυνάμωνε, εκείνη χόρευε με άνεση και με χάρη, ενώ, όταν ηρεμούσε, άφηνε τον άνεμο να την παρασύρει ψηλά, στην άκρη της χώρας του κατάλευκου χαρτιού, με τα μάτια κλειστά. Απορροφημένη από το παιχνίδι της, δεν είχε καταλάβει ότι λίγο ήθελε για να βγει έξω από

* Τζουγανάτου, Α. (1997). «Καμιά φορά και κανέναν καιρό τελεία», στο περιοδικό *Ρυθμοί*. Αθήνα: ΕΣΜΑ, τ. 34, σ. 83.

Νόννης, Α. (1997). «Ο μαρκαδόρος», στο περιοδικό *Ρυθμοί*. Αθήνα: ΕΣΜΑ, τ. 21, σ. 83.

τη χώρα, όταν ξάφνου εμφανίστηκε από το πουθενά ένας πολύχρωμος μαρκαδόρος, που σιγοτραγουδούσε:

*Ο μαρκαδόρος ο παλιός που τώρα πια δε γράφει,
δε θέλει να 'ναι άχρηστος ούτε για το καλάθι.
Θέλει να γίνει όργανο, να παίζει, να φωνάζει
κι έτσι, αντί για ζωγραφιές, ήχους τρελούς να βγάζει.*

Και μεμιάς ρίχτηκε στο χαρτί και πολύχρωμες πιτσιλιές από χρώματα άρχισαν να πέφτουν και να βγάζουν αλλόκοτες φωνές.

Η τελεία σάστισε...

Το μαγευτικό θέαμα συνεχίστηκε με σχήματα και χρώματα να φτιάχνουν παράξενους συνδυασμούς, μέχρι που εμφανίστηκε ένας πολύ περίεργος τύπος με ψηλό καπέλο. Άρχισε να φωνάζει τα πολύχρωμα σχήματα με ονόματα, προσπαθώντας να τα βάλει σε τάξη, και τότε... άρχισε ένα γοπητευτικό ταξίδι από ήχους στη χώρα του κατάλευκου χαρτιού. Όλα έμοιαζαν να χορεύουν από τα χαμηλά στα ψηλά κι ανάποδα. Κι η μαύρη τελεία αποφάσισε να πάει κοντά τους. Πήρε μια βαθιά αναπνοή και έκανε μια βουτιά στο απέραντο λευκό.

Ο πολύχρωμος μαρκαδόρος όχι μόνο τη συντρόφευε σε κάθε βήμα της, αλλά και τη μεταμόρφωνε άλλοτε σε αέρα κι άλλοτε σε κλωστή. Άλλοτε πάλι τη μεταμόρφωνε σε τεντωμένη μεμβράνη με τις χρωματιστές πιτσιλιές να πέφτουν πάνω της. Και τότε γεννήθηκε ένα τραγούδι. Και η τελεία ταξίδεψε παρέα με τον μαρκαδόρο πάνω σε κατακόρυφα χρυσά φύλλα, σε διάφανα νερά και θάλασσες. Η τελεία τα έζησε και τα είδε όλα! Κι άρχισε να αναπολεί το ταξίδι της επιστροφής...

Ο δρόμος μακρύς και κουραστικός, αλλά η επιστροφή έκρυβε μια έκπληξη! Αμέτρητες τελείες την περίμεναν καρτερικά, για να τους διηγηθεί όλα όσα γνώρισε. Τι υπέροχο να έχει κανείς τόσους φίλους! Τι υπέροχο να τους μαθαίνει να διασκεδάζουν, να τραγουδούν, να φτιάχνουν σχήματα και μελωδίες!

Ο μικρός κάστορας και η Ηχώ

Διασκευή: Μαρία Αργυρίου

Μια φορά κι έναν καιρό ένας μικρός κάστορας ζούσε ολομόναχος στην άκρη μιας λίμνης, χωρίς αδέρφια και φίλους. Μια μέρα τον έπιασε το παράπονο και άρχισε να κλαίει. Όσο περνούσε η ώρα, το κλάμα γινόταν όλο και πιο δυνατό. Ξαφνικά άκουσε κάτι παράξενο. Από την άλλη άκρη της λίμνης κάποιος έκλαιγε μαζί του. Ο μικρός κάστορας σταμάτησε να κλαίει, για να ακούσει. Αμέσως σταμάτησε κι ο άλλος.

— «Μπου... χου... χουου», έκανε.

— «Μπου... χου... χουου», του απάντησε και η φωνή από την άλλη πλευρά της λίμνης.

— «Είμαι μόνος μου, χρειάζομαι έναν φίλο», είπε.

— «Είμαι μόνος μου, χρειάζομαι έναν φίλο», είπε και η φωνή από την απέναντι πλευρά.

Ο μικρός κάστορας μπήκε γρήγορα στη βάρκα του και ξεκίνησε για να βρει ποιός του απαντούσε. Η λίμνη όμως ήταν πολύ μεγάλη. Κάποτε είδε μια μικρή πάπια να κολυμπά και της είπε:

— «Ψάχνω κάποιον που χρειάζεται έναν φίλο. Εσύ ήσουν που έκλαιγες;»

— «Πραγματικά χρειάζομαι έναν φίλο, αλλά δεν ήμουν εγώ», είπε η πάπια.

— «Θα γίνω εγώ φίλος σου», είπε ο μικρός κάστορας. «Έλα μαζί μου».

Πιο κάτω συναντούν μια ενυδρίδα.

— «Ψάχνουμε κάποιον που χρειάζεται έναν φίλο. Εσύ ήσουν που έκλαιγες;»

— «Πραγματικά χρειάζομαι έναν φίλο, αλλά δεν έκλαιγα εγώ», είπε η ενυδρίδα.

* Το απόσπασμα είναι από την ιστορία του MacDonald, A. (1990). *Ο μικρός κάστορας και η Ηχώ*, μτφρ. Ρ. Ρώσση-Ζαΐρη. Αθήνα: Ρώσσης. Θα το βρείτε στο Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α΄ και Β΄ Δημοτικού (σελ.101-104). Οι δραστηριότητες που προτείνονται στο βιβλίο μπορούν να συνδυαστούν με δραστηριότητες επέκτασης και για τη συγκεκριμένη ηχοϊστορία.

— «Θα γίνουμε εμείς φίλοι σου», είπαν και οι δύο. «Έλα μαζί μας».

Κωπηλατούσαν συνέχεια, μέχρι που είδαν μια χελώνα να λιάζεται ολομόναχη πάνω σε έναν βράχο.

— «Ψάχνουμε κάποιον που χρειάζεται έναν φίλο. Εσύ ήσουν που έκλαιγες;» την ρώτησαν και οι τρεις.

— «Πραγματικά χρειάζομαι έναν φίλο, αλλά δεν έκλαιγα εγώ», είπε η χελώνα.

— «Θα γίνουμε εμείς φίλοι σου. Πήδηξε μέσα».

Έτσι κωπηλατούσαν και κωπηλατούσαν, μέχρι που έφτασαν στην άλλη άκρη της λίμνης, όπου ζούσε ένας σοφός κάστορας σε ένα σπίτι από λάσπη. Ο μικρός κάστο-

ρας του είπε την ιστορία και ο σοφός κάστορας του απάντησε:

- «Δεν ήταν η πάπια, δεν ήταν η ενυδρίδα, αλλά ούτε και η χελώνα. Ήταν η Ηχώ. Όπου κι αν βρίσκεσαι, η Ηχώ είναι πάντοτε στην απέναντι πλευρά της λίμνης».
- «Μα γιατί όμως κλαίει;», ρώτησε ο κάστορας.
- «Όταν είσαι εσύ θλιμμένος, είναι θλιμμένη και η Ηχώ. Όταν είσαι ευτυχισμένος, το ίδιο ευτυχισμένη είναι κι αυτή», συνέχισε να λέει ο σοφός κάστορας.
- «Μα πώς μπορώ να τη βρω και να γίνω κι εγώ φίλος της; Δεν έχει κανέναν φίλο, όπως κι εγώ».
- «Έχεις εμένα», είπε η πάπια.
- «Κι εμένα», είπε η ενυδρίδα.
- «Κι εμένα», είπε η χελώνα.
- Ο μικρός κάστορας τα 'χασε.
- «Ναι, έχω πολλούς φίλους τώρα!» είπε δυνατά... και από την άλλη άκρη της λίμνης μια φωνή τού απάντησε:
- «Ναι, έχω πολλούς φίλους τώρα!».
- Και όλοι γέλασαν με την καρδιά τους.

Παράρτημα

Μουσικό γλωσσάρι

Μουσικές έννοιες που συναντήσαμε...

Αξία: το όνομα της διάρκειας κάθε νότας.

Βαλς: αυστριακός χορός που χορεύεται από ζευγάρια.

Εμβατήριο: μουσική σύνθεση με χαρακτηριστικά τονισμένο ρυθμό.

Κανόνας: μουσικό κομμάτι στο οποίο οι φωνές τραγουδούν την ίδια μελωδία, σε διαφορετική όμως χρονική στιγμή.

Μαέστρος: διευθύνει και συντονίζει τους μουσικούς μιας ορχήστρας για το πώς θα ερμηνευτεί η μουσική που παίζουν.

Μελωδία: μια σειρά από νότες, συνήθως διαφορετικού τονικού ύψους και διάρκειας.

Μελωδικό σχήμα: μικρή μελωδία που μπορούμε εύκολα να θυμόμαστε.

Μοτίβο: μικρό μελωδικό σχήμα με χαρακτηριστικό ρυθμό, π.χ.: τα τα τι-τι τα

Νανούρισμα: αργό και σιγανό τραγούδι που έχει σκοπό να κοιμίσει το μωρό.

Οστινάτο: ρυθμικό ή μελωδικό σχήμα που επαναλαμβάνεται πολλές φορές.

Ρυθμός: η διαδοχή των αξιών των φθόγγων που αποτελούν ένα μουσικό κομμάτι.

Τι θα έλεγες να μάθουμε και κάτι ακόμη;

Απλά μέτρα: τα μέτρα που έχουν 2, 3 ή 4 παλμούς.

Ασθενές μέρος του μέτρου: το μέρος του μέτρου που δεν τονίζεται.

Γκλισάντο (glissando): γλίστρημα από τη μία νότα στην άλλη με τέτοιον τρόπο, που να ακούγονται όλοι οι ενδιάμεσοι ήχοι.

Δυναμικές: διαφορετικοί χαρακτηρισμοί της έντασης του ήχου.

Ηχηρές κινήσεις (body instruments): ήχοι που παράγονται από το σώμα μας.

Κλίμακα ή σκάλα: η διαδοχή μιας σειράς φθόγγων από τον βαρύτερο μέχρι τον οξύτερο ή και το αντίθετο.

Μελωδικά όργανα: όργανα που παράγουν διάφορους φθόγγους, όπως τα ξυλόφωνα, τα μεταλλόφωνα, τα καμπανάκια κ.ά.

Μέτρο: το μικρότερο τμήμα μιας μουσικής σύνθεσης της οποίας ο πρώτος παλμός είναι πάντα ισχυρός.

Μεικτό μέτρο: ο συνδυασμός ενός δίσημου και ενός τρίσημου μέτρου.

Ρυθμική αγωγή: η ταχύτητα με την οποία παίζεται μια σύνθεση.

Ρυθμικά όργανα: τα όργανα που παράγουν ήχους χωρίς συγκεκριμένο τονικό ύψος, όπως το ντέφι, το τύμπανο, τα κύμβαλα, τα κουδουνάκια, οι κλάβες (ξυλάκια), το τρίγωνο, οι μαράκες κ.ά.

Χροιά: η ποιότητα (το «χρώμα») του ήχου, που εξαρτάται από τον τρόπο παραγωγής του.

Ακούγοντας μουσική... στο μάθημα!

Κεφάλαιο 1ο

- *The game of the cat and the four mice*, E. Satie
- *Dripsody*, H. LeCain
- *The typewriter*, L. Anderson

Κεφάλαιο 2ο

- *Aqasiq – Ταχάρισμα*, Καναδάς (Εσκιμώοι Ινουίτ), Μουσική Αγωγή & Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ – ΣΤ΄ Δημοτικού
- *Η συνέλευση των ζώων*, Γ. Κουρουπός

Κεφάλαιο 3ο

Συμφωνία των παιχνιδιών, W.A. Mozart

Κεφάλαιο 4ο

- *Ο παπούλης*, Π. Κούκου
- *Πού πας, αφέντη μέρμηγκα*, παραδοσιακό τραγούδι

Κεφάλαιο 5ο

- *Απαλή βροχή* από το CD (κομμάτι 33), Μουσική Αγωγή Γ΄ – Δ΄ Δημοτικού
- *Riding with thunder*, L.V. Beethoven από το CD *Father sky and mother earth*

Κεφάλαιο 6ο

- *Στρατιωτικό εμβατήριο*, F. Schubert
- *Η αλλαγή της φρουράς* από τη σουίτα *Κάρμεν*, G. Bizet
- *Υπολοχαγός Kije*, S. Prokofiev
- *Mars*, I. Stravinsky
- *The Comedians*, D. Kabalevsky
- *Washington march*, J.P. Souza
- *Θριαμβευτικό εμβατήριο* από την όπερα *Αϊντα*, G. Verdi
- *Στρατιωτικό εμβατήριο Ραντέτσκι*, J. Straus
- *Pop and circumstance march*, E. Elgar

Κεφάλαιο 7ο

- *Μινουέτο* από το έργο *Μουσική των βασιλικών πυροτεχνημάτων*, G.F. Handel

- *Πεντοζάλης*, παραδοσιακό Κρήτης
- *Yellow submarine*, Beatles

Κεφάλαιο 8ο

- *Symphony No 6 in f moll* από την *Ποιμενική συμφωνία*, L.V. Beethoven

Κεφάλαιο 9ο

- *Το πουλί της φωτιάς*, I. Stravinsky
- *Τέσσερις εποχές*, μέρος «Άνοιξη», A. Vivaldi
- *Το πουλί* από *Το καρναβάλι των ζώων*, C. Saint-Saëns
- *Το πουλάκι* από το έργο *Ο Πέτρος και ο λύκος*, S. Prokofiev

Κεφάλαιο 10ο

- *Βαλς των λουλουδιών* από τον *Καρυοθραύστη*, P.I. Tchaikovsky
- *Άγια νύχτα*, F. Gruber

Κεφάλαιο 11ο

- *Καρυοθραύστης*, P.I. Tchaikovsky
- *Messiah* και *Water music*, G.F. Handel

Κεφάλαιο 12ο

- *It's a small world*, Disneyland in California

Κεφάλαιο 13ο

- *Χίλια καλώς ορίσατε* από το έργο *Ελληνικά παιδικά τραγούδια και χοροί II*, Π. Ματέυ

Κεφάλαιο 14ο

- *Snow is dancing* από το έργο *Children's Corner*, C. Debussy

Κεφάλαιο 15ο

- *Ντο, ρε, μι* από τη *Μελωδία της ευτυχίας*, από το CD 5 (κομμάτι 3), Μουσική Αγωγή & Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ – ΣΤ΄ Δημοτικού,
- *Πιανίστες* από *Το καρναβάλι των ζώων*, C. Saint-Saëns

Κεφάλαιο 16ο

- Κανόνας, J. Pachelbel
- *Viva la musica*, M. Praetorius

Κεφάλαιο 17ο

- *Tarantella Napolitana* από τη μουσική της κινηματογραφικής ταινίας «Ο Νονός»

Κεφάλαιο 18ο

- Καλαματιανό από τους 36 χορούς του Σκαλκώτα
- *Ούλα χαλάλι του*, παραδοσιακό Κύπρου

Κεφάλαιο 19ο

- *Dei Oben Uff Em Bergli* (κομμάτι 5), *Im Bendel Obe* (κομμάτι 16), *Hubelhaus Menuett* (κομμάτι 17) από το άλμπουμ *Tänze für Kinder und Jugendliche*, Urabl & Wey, Swiss Pan (Note 1)
- *Τραγουδήστε, τραγουδήστε* (διασκευή: Στάθης Ουλκέρογλου)

Κεφάλαιο 20ο

- *Γαλάζιος Δούναβης*, J. Strauss
- *Το πέταγμα της μέλισσας*, R. Korsakov
- *Απρίλη μου ξανθέ*, Μ. Θεοδωράκης
- *Μία η άνοιξη*, Δ. Σαββόπουλος
- *Χελιδονίσματα*, παραδοσιακό Δωδεκανήσου

Κεφάλαιο 21ο

- *El café* (Αργεντινή)
- *Κούρου – κούρου* (Δημοκρατία Κεντρικής Αφρικής)
- *Ο ουράνιος φλογεροπαίκτης* (δυτική Κίνα), Μουσική Αγωγή & Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ – ΣΤ΄ Δημοτικού

Κεφάλαιο 22ο

- *Η ημέρα της Λαμπρής*, ποίημα του Δ. Σολωμού το οποίο μελοποιήθηκε από τον Νίκο Ξυδάκη στον δίσκο του *Προς τον κύριον*

Γεώργιον δε Ρώσση, που κυκλοφόρησε το 1990.

- Όλοι πάνε στην εκκλησιά, παραδοσιακό δημοτικό Αττικής, Δ. Σαμίου
- *Σήμερα Χριστός Ανέστη*, παραδοσιακό δημοτικό, Δ. Σαμίου
- *Magnificat* (πασχαλινό ορατόριο), J.S. Bach

Κεφάλαιο 23ο

- *Nami, nami ya zgherei*, παραδοσιακό Λιβάνου, από το CD *Του κόσμου οι καληνύχτες*
- *Laila, laila*, Ισραήλ, από το CD *Του κόσμου οι καληνύχτες*
- *Dourme negrito*, Κούβα, από το CD *Του κόσμου οι καληνύχτες*
- *Bo E La Ri Bo*, παραδοσιακό Ιταλίας, από το CD *Του κόσμου οι καληνύχτες*
- *Τίκι, τίκι, τίκι*, Κάτω Ιταλίας, από το CD *Ναγουρίσματα*, Σ. Γιαννάτου
- *Babanin ninnisi*, Τουρκία, από το CD *Γλώσσες από κούνια* (<http://www.lullabies-of-europe.org>)
- *Twinkle, twinkle, little star*, αγγλικό παραδοσιακό, από το CD *Γλώσσες από κούνια* (<http://www.lullabies-of-europe.org>)

Κεφάλαιο 24ο

- *Το βιεννέζικο μουσικό ρολόι* από τη σουίτα *Háry Janos*, Z. Kodály

Κεφάλαιο 25ο

- *Music and musicians of the world*, Auvidis series CD 1, UNESCO Collection of traditional music of the world
- *Anthology of traditional music*, Auvidis series CD 2, UNESCO Collection of traditional music of the world
- *Traditional music of today*, Auvidis series CD 3, UNESCO Collection of traditional music of the world

Ακόμη μπορούμε ν' ακούσουμε...

- Κατσαρός, Γ. (2000). *Τύμπανο, τρομπέτα και κόκκινα κουφέτα*. Αθήνα: MINOS EMI CD.
- Κολιάς, Π. (ενορχ. - διασκ.) (2007). *Παραδοσιακές μελωδίες της Ευρώπης. Μια καληνύχτα γλυκιά. Τα ωραιότερα νανουρίσματα από την Ευρώπη*. Αθήνα: Acroasis.
- Κουρουπός, Γ. (1998). *Η συνέλευση των ζώων. 6 τραγούδια για ποντίκια*. Αθήνα: COLUMBIA.
- Κρουστόφωνο, Τραγούδια-κάλαντα του κόσμου*. Θεσσαλονίκη 2000.
- Κυπουργός, Ν., Μαραγκόπουλος, Δ. & Πλάτωνος, Λ. (2009). *Εδώ Λιλιπούπολη*. Αθήνα: ΛΥΡΑ.
- Μαυρουδής, Ν. (1995). *Χάρτινο καράβι*. Αθήνα: EROS MUSIC.
- Μουστάκας, Κ. (2007). *Τα όργανα και τα τούμπανα. Ελληνικά λαϊκά παραμύθια*. Αθήνα: Acroasis.
- Μπασλάμ, Δ. (2005). *Ο γαργαλιστής*. Αθήνα: SONY BMG MUSIC ENTERTAINMENT CD.
- Ουλκέρογλου, Σ. (1994). *Χριστούγεννα στον μικρό γαλάζιο πλανήτη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπασταύρος, Σ. (1996). *Μίλα μου για μήλα*. Αθήνα: MINOS – EMI.
- Πλέσσας, Α. & Πλέσσας, Μ. *Ο μάγος του Οζ*. Αθήνα: SOSAPHONE G.S.F.REC CD.
- Σαμίου, Δ. (1998). *Ελληνικά κάλαντα*. Αθήνα: MINOS EMI CD.
- Σίμου, Α. (2006). *Μικρές μουσικές ιστορίες. 21 πρωτότυπα τραγούδια και σχέδια μαθημάτων, ρυθμικής και κίνησης για παιδιά προνηπιακής και πρώτης σχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Μελωδικό Καράβι CD.
- Χαραλάμπους, Α. *Τραγουδώ και παίζω*. Αθήνα: αυτοέκδοση.
- Χαραλάμπους, Α. *Το παιδικό τραγούδι*. Αθήνα: αυτοέκδοση.
- Stravinsky, I. (2005). *Το πουλί της φωτιάς*, διασκ. Μάρρα, Ε. Αθήνα: Κέδρος.

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α΄).

BIBΛΙΟΣΗΜΟ

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

